

Handläggare
Hanna Rossetti
Telefon: 08-50825911

Till
Socialnämnden
2023-11-21

Förslag till riktlinjer för att motverka felaktiga utbetalningar inom personlig assistans

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner för egen del föreslaget om bilagda riktlinjer för att motverka felaktiga utbetalningar inom personlig assistans och hemställer till kommunfullmäktige att godkänna förslaget.
2. Socialnämnden beslutar för egen del att föreslå att kommunfullmäktige ger socialnämnden delegation att utarbeta anvisningar för informationsdelning i staden avseende anmälningar till IVO och polis och hemställer till kommunfullmäktige att godkänna förslaget.
3. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt förslag ger socialnämnden delegation till socialförvaltningen att utarbeta anvisningar för informationsdelning i staden avseende anmälningar till IVO och polis och till förvaltningschefen att teckna dessa.
4. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Handläggning av insatsen personlig assistans regleras i riktlinjerna för handläggning av insatser enligt LSS och bistånd enligt SoL till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning. Socialförvaltningen har uppmärksammat behov av att arbeta fram särskilda riktlinjer för att motverka felaktiga utbetalningar inom den personliga assistansen som ett komplement till riktlinjerna för handläggning av insatser enligt LSS och bistånd enligt SoL till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning. De förslagna riktlinjerna innehåller anvisningar för utredning, dokumentation, genomförande och uppföljning och syftar till att ge stadsdelsnämnderna stöd och vägledning i det angelägna arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar inom den personliga assistansen. Riktlinjerna ska ge stöd och vägledning i det praktiska arbetet med att tolka lagstiftningen i de individuella bedömningar som alltid ska göras och är tillämpliga oavsett var i socialtjänstens

organisation frågor om personlig assistans enligt LSS för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning aktualiseras.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förslaget till riktlinjer för att motverka felaktiga utbetalningar inom den personliga assistansen och överlämnar det till kommunstyrelsen för behandling i kommunfullmäktige.

Bakgrund

Rätten till personlig assistans infördes år 1994 och är en viktig och ofta väl fungerande insats för personer med funktionsnedsättning som har stora och omfattande stödbehov. En grundläggande tanke med reformen var att assistansen skulle styras av den enskilde för att främja dennes självständighet. I propositionen ”*Stöd och service till vissa funktionshindrade*” (1992/93:159) beskrivs bland annat att den enskilde med personlig assistans kan ges frihet att själv bestämma om i vilka situationer och vid vilka tillfällen som hjälpen ska ges.

Det finns många engagerade och seriösa anordnare av assistans. Det har dock framkommit att det också förekommer oseriösa anordnare och felaktiga utbetalningar inom den personliga assistansen. Personlig assistans har kommit att räknas till riskbranscherna för ekonomisk brottslighet och det finns en fortgående och utbredd problematik där assistansersättning används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte.

Till skillnad från andra insatser som ges med stöd av LSS och socialtjänstlagen (SoL) är det den enskilde själv som tecknar avtal med anordnaren om att utföra den personliga assistansen. Kommunerna har därför inte samma möjligheter att vidta åtgärder mot en assistansanordnare som när kommunen själv upphandlar och tecknar avtal med utförare. När kommunen är avtalspart finns möjlighet till insyn, kontroll, sanktioner, hävning samt skärpt kravställning i upphandlingen. När det gäller assistansanordnare är kommunernas möjligheter till kontroll och åtgärder rättsligt begränsade och handlar primärt om möjligheterna att informera och underrätta andra myndigheter eller att rikta återkrav.

Två huvudtyper kan urskiljas

Enligt åklagarmyndigheten¹ kan två huvudtyper av assistansbedrägerier urskiljas. Den ena är ”simulantfallet” där brukaren (dvs. den som får assistansersättning) överdriver eller låtsas ha ett hjälpbehov och funktionshinder. Den andra huvudtypen är ”utnyttjandefallet” där brukaren i regel har en reell funktionsnedsättning och ett hjälpbehov, men används som ett brottsverktyg för att få assistansersättning. Detta möjliggörs genom

att brukaren inte får den assistans som denne har rätt till samtidigt som till exempel assistansanordnaren med hjälp av osanna eller falska assistansräkningar och tidsredovisningar vilseleder Försäkringskassan eller kommunen att felaktigt betala ut assistansersättning.

Handläggning av personlig assistans i Stockholms stad

I Stockholms stad är det respektive stadsdelsnämnd som ansvarar för handläggning av personlig assistans. Storleken på enheterna som handlägger insatser för personer med funktionsnedsättning varierar liksom hur handläggningen av personlig assistans är organiserad. Även antal aktuella assistansärenden varierar mellan stadsdelsnämnderna. Detta gör att erfarenheten av att handlägga och besluta om personlig assistans varierar mellan stadens handläggare och chefer.

Ansvar för arbetet med att upptäcka och utreda felaktiga utbetalningar inom den personliga assistansen ligger på varje enskild stadsdelsnämnd och det saknas gemensamma rutiner för hur detta arbete kan utformas och genomföras.

År 2020 genomförde Stadsrevisionen en granskning av stadsdelsnämndernas verksamhet där de granskade den interna kontrollen vad gäller köp av personlig assistans enligt LSS utförd av externa utförare. Den sammanfattande bedömningen var att den interna kontrollen inte var helt tillräcklig. I samband med detta lyfte stadsdelsnämnderna att det fanns ett behov av stöd från socialnämnden med att ta fram rutiner för hur sådana kontroller kan genomföras.

I budget för verksamhetsåret 2021 fastställde kommunfullmäktige att systematiska välfärdsbrott ska motverkas. Inom ramen för uppdraget togs en handlingsplan² fram. I handlingsplanen lyfts exempel på socialtjänstens pågående arbete med att upptäcka, utreda och förebygga välfärdsbrott. Vidare ges förslag till hur stadsdelsförvaltningarnas och socialförvaltningens arbete med att motverka välfärdsbrott kan utvecklas och systematiseras.

Ett utvecklingsområde avseende den personliga assistansen som identifierades i handlingsplanen är kontroll av tidrapporter inför utbetalning av ersättning för personlig assistans. Vidare lyfts behovet av att se över vilka befogenheter kommunen har att kontrollera och utreda eventuellt felaktiga utbetalningar inom den personliga assistansen. Av handlingsplanen framgår vidare att det kan finnas behov av att föra statistik över antalet anmälningar som görs till Försäkringskassan, Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och Polismyndigheten för att få en bild av hur vanligt

förekommande problematiken med fusk och oegentligheter inom den personliga assistansen är.

Arbetet med riktlinjerna

Inom ramen för arbetet med att motverka välfärdsbrott påbörjades ett arbete på stadsövergripande nivå med att ta fram en vägledning som var tänkt att fungera som ett stöd för stadsdelsnämnderna i arbetet med att upptäcka och utreda felaktigheter och misstänkt fusk inom den personliga assistansen. Arbetet har skett i samarbete med stadsledningskontorets social- och skoljuridiska enhet vid juridiska avdelningen och en arbetsgrupp med representanter från Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd samt Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd. Under arbetets gång bedömde juridiska avdelningen att det förslag som arbetats fram var av riktlinjekaraktär som därmed krävde beslut i kommunfullmäktige.

Ärendet

Personlig assistans enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Kommunen har ett basansvar för insatsen personlig assistans. Med basansvar avses enligt förarbetena bland annat att kommunen alltid ska stå beredd att antingen anordna personlig assistans eller att ge ekonomiskt bidrag till skäliga kostnader för att enskilda ska kunna ordna insatsen på annat sätt än genom kommunen. Kommunen är även skyldig att på den enskildes begäran anordna personlig assistans i de fall den enskilde erhållit assistansersättning av Försäkringskassan samt att utföra assistans eller lämna ekonomiskt stöd för tillfälliga behov av utökad assistans.

Assistansersättning enligt Socialförsäkringsbalken (SFB)

Rätt till statlig assistansersättning för personlig assistans regleras i 51 kap SFB. Om den enskildes behov av personlig assistans för de grundläggande behoven överstiger 20 timmar i veckan har han eller hon rätt till assistansersättning från Försäkringskassan. Kommunen har det ekonomiska ansvaret för de 20 första assistanstimmarna per vecka.

Riktlinjer i Stockholms stad

Insatsen personlig assistans regleras i Stockholms stads riktlinjer för handläggning av insatser enligt LSS och bistånd enligt SoL till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning. Som ett komplement till dessa riktlinjer har socialförvaltningen i samråd med juridiska avdelningen tagit fram ett förslag till riktlinjer som syftar till att ge stadsdelsnämnderna stöd och vägledning i det angelägna arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar inom den personliga assistansen. De föreslagna riktlinjerna innehåller anvisningar för utredning, dokumentation, genomförande,

utbetalning och uppföljning av insatsen personlig assistans med fokus på att motverka felaktiga utbetalningar. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likställighet i staden vid kontroll under utredning, bedömning, genomförande och uppföljning. Riktlinjerna vänder sig till chefer och handläggare i Stockholms stad som handlägger och/eller beslutar om personlig assistans.

Beskrivning av huvuddragen i de riktlinjer som föreslås

I det följande beskriver förvaltningen huvuddragen i de riktlinjer som föreslås.

Utgångspunkter i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar vid handläggning av personlig assistans

I riktlinjerna ges en beskrivning av huvudtyperna av assistansbedrägerier. Vidare framhålls vikten av att stadsdelsnämnderna har väl fungerande rutiner för kontroll så att felaktigheter, oavsett orsak, snabbt kan uppmärksammas och förebyggas.

I riktlinjerna föreslås också en modell för hur information kan delas mellan stadsdelsnämnderna. Den modell som föreslås syftar till en samordning i staden som möjliggör att misstanke om oegentligheter hos en assistansanordnare kan delges övriga stadsdelsnämnder. För att möjliggöra sådan informationsdelning är det förvaltningens bedömning att information behöver meddelas via socialnämnden (socialförvaltningen), som i sin tur kan sprida informationen vidare till övriga stadsdelsnämnder. Berörda stadsdelsnämnder kan sedan överväga om fördjupade kontroller ska genomföras med anledning av informationen. Om det framkommer att IVO eller polis inte går vidare med anmälan är det även viktigt att sådan information lämnas till socialnämnden så att misstanke om oegentligheter hos en anordnare inte kvarstår längre än nödvändigt.

I de föreslagna riktlinjerna lyfts vikten av att värna om den enskildes integritet vid utredning, uppföljning och kontroll samt att bestämmelserna om barnets bästa och barnets rätt att komma till tals i LSS ska beaktas.

Det tydliggörs i de föreslagna riktlinjerna att det måste avgöras i varje enskilt fall vad som ska dokumenteras i den enskildes akt beroende på vad misstankarna och kontrollerna avser.

När det gäller hembesök tydliggörs vilka befogenheter kommunen har att i utredningssyfte besöka den som ansöker om en insats.

Handlägningsprocessen

I de föreslagna riktlinjerna redogörs för vilka kontroller som är möjliga att vidta under handlägningsprocessen. Syftet med kontrollerna är att så långt det är möjligt säkerställa att det blir rätt

från början samt att stadsdelsnämnderna ska kunna agera tidigt på indikationer om risk för felaktig utbetalning.

Kontroll av folkbokföring

Om den enskilde inte sedan tidigare är känd av stadsdelsnämnden kan det vara nödvändigt med en kontroll av folkbokföringen innan utredningen startas.

Utredningsmöte

För att säkerställa att all nödvändig information inhämtats till utredningen är utgångspunkten att handläggaren behöver träffa den enskilde. Om den enskilde inte medverkar kan det innebära att utredningen inte blir tillräcklig för att visa behovet. En individuell bedömning ska dock alltid göras.

Vidare föreslås att det kan vara lämpligt att två handläggare närvarar vid utredningsmötet för att säkerställa att all nödvändig information inhämtas samt att det i högre grad kan möjliggöra en korrekt bedömning av den enskildes stödbehov.

Information

Av förslaget till riktlinjer framgår att respektive stadsdelsnämnd bör ha en rutin som säkerställer att handläggaren informerar om aktuella bestämmelser i LSS och bidragsbrottslagen.

Kontroll av legitimation

I förslaget till riktlinjer lyfts möjligheten för handläggaren att be den enskilde identifiera sig med en giltig identitetshandling. Det tydliggörs dock att socialtjänsten inte har någon rätt att kräva att den enskilde visar legitimation. Om den enskilde inte vill legitimera sig och den enskildes identitet inte kan fastställas på annat sätt finns dock risk för att ansökan inte kan beviljas.

Underlag

I förslaget till riktlinjer beskrivs vikten av att stadsdelsnämnden har tillräckliga och korrekta underlag inför att beslut om personlig assistans fattas. Vidare framgår att det är viktigt att handläggaren har i åtanke att det kan förekomma olika varianter på missbruk av intyg och underlag samt vilka åtgärder som kan vidtas vid misstanke om detta.

Kommunicering

I förslaget till riktlinjer anges att utgångspunkten bör vara att kommunicera den utredning som ligger till grund för beslut om personlig assistans innan beslutet fattas. Detta bör göras även om stadsdelsnämnden har för avsikt att bevilja ansökan i sin helhet. En utredning om rätt till personlig assistans är ofta omfattande och innehåller detaljerad information. Kommunicering anses därför vara särskilt angelägen, så att den enskilde får rätt beslut.

Stadsdelsnämnden behöver också säkerställa att den har fått en

korrekt uppfattning av de uppgifter som har lämnats, eftersom den enskilde kan bli återbetalningsskyldig om denne eller företrädare har lämnat oriktiga uppgifter.

Beräkning

I förslaget till riktlinjer anges att det kan finnas skäl för stadsdelsnämnden att vara särskilt vaksam på om de tidsangivelser som lämnats i samband med ansökan verkar rimliga i förhållande till stödbehovet. Det kan även vara lämpligt att en kontrollberäkning görs av ytterligare en person innan beslut fattas.

Tidsbegränsning och ändringsförbehåll i beslut om personlig assistans

I förslaget till riktlinjer framhålls att stadsdelsnämnden alltid bör överväga om det finns skäl att förse ett beslut om personlig assistans med ändringsförbehåll. En individuell bedömning ska dock alltid göras och ställningstagandet ska motiveras. Även beslut om tidsbegränsning ska motiveras.

Verkställighet

Den som är arbetsgivare för eller uppdragsgivare åt en personlig assistent ska lämna uppgifter till kommunen som visar om assistenten är närstående till eller lever i hushållsgemenskap med den insatsberättigade, om assistenten har fyllt 18 år och om assistenten är bosatt inom eller utanför EES-området. Uppgifterna ska lämnas innan assistansen börjar utföras och vid ändrade förhållanden. I förslaget till riktlinjer tydliggörs att stadsdelsnämnden bör kontrollera att dessa uppgifter stämmer. Vid behov kan det även finnas skäl för stadsdelsnämnden att begära in kompletterande uppgifter som visar att en assistent inte saknar förmåga att utföra arbete som personlig assistent till följd av sjukdom, ålderdom eller liknande orsak.

När assistans anordnas av kommunal utförare

Av 9 d § 1-3 framgår att som kostnad för personlig assistans enligt 9 § 2 LSS anses inte ersättning för assistans som utförs av någon som inte har fyllt 18 år, som är bosatt utanför EES eller som till följd av sjukdom, ålderdom eller liknande orsak saknar förmåga att utföra arbete som personlig assistent.

I förslaget till riktlinjer tydliggörs att vid anställning av assistenter hos kommunal utförare i staden ansvarar denne för att säkerställa att något förhållande som anges i 9 d § 1-3 LSS inte föreligger. Den kommunala utföraren bör även informera den enskilde och/eller företrädare samt assistenter om bestämmelsen i bidragsbrottslagen. Vidare tydliggörs att om någon av stadens kommunala utförare anordnar assistans som beviljats av Försäkringskassan ska ett avtal upprättas mellan utföraren och den enskilde. Det tydliggörs även att

en kommunal utförare är skyldig att informera Försäkringskassan om det finns misstanke om felaktig utbetalning.

Socialtjänstens möjligheter att begära underlag för utförd assistans

I förslaget till riktlinjer tydliggörs att kommunens skyldighet att utge ersättning för personlig assistans avser de verkliga kostnaderna för assistansen i den mån de kan bedömas som skäligen. För att kunna ta ställning till detta finns därmed möjlighet för en stadsdelsnämnd att kräva att den enskilde ger in underlag som möjliggör en bedömning av kostnadernas storlek och skälighet. Eftersom Stockholms stad tillämpar samma schablonbelopp som för den statliga assistansersättningen blir det dock sällan aktuellt för en stadsdelsnämnd att kontrollera själva delposterna för ersättningen om det inte finns misstanke om oegentligheter rörande dessa.

Vidare tydliggörs att den som själv anställer sina assistenter bara kan använda ersättningen till att betala kostnader som har samband med anställningen och arbetet som personlig assistent. För att säkerställa att ersättningen bara används för kostnader för personliga assistenter ska den enskilde redovisa samtliga kostnader till stadsdelsnämnden.

I förslaget till riktlinjer tydliggörs att tidrapporter är ett viktigt verktyg för att uppmärksamma eventuell feldebitering och att det därför är av stor vikt att stadsdelsnämnderna begär in tidrapporter månadsvis i samtliga ärenden med beslut om personlig assistans enligt 9 § 2 LSS. Det anges vidare att om uppgifter inte lämnas, eller om det finns brister i det underlag som lämnas in, bör handläggaren informera den enskilde och/eller assistansanordnaren om att förutsättningar för utbetalning saknas. Om anordnaren inte rättar till påpekade brister och stadsdelsnämnden bedömer att underlaget inte visar att assistans har utförts eller att det arbete som utförts inte ska räknas som kostnad för personlig assistans kan stadsdelsnämnden besluta om att neka utbetalning.

I förslaget till riktlinjer tydliggörs vidare att det är viktigt att uppmärksamma hur den enskilde ansökt om utbetalning. Har den enskilde eller assistansbolaget redan fakturerat stadsdelsnämnden måste fakturan bestridas helt eller delvis.

Tillstånds- och anmälningsplikt för att bedriva verksamhet

En enskild person får enligt 23 § LSS inte utan tillstånd av IVO yrkesmässigt bedriva verksamhet som avser personlig assistans. I förslaget till riktlinjer framhålls att handläggaren ska informera den enskilde om tillståndsskyldigheten och kontrollera att tillstånd finns hos den anordnare som den enskilde valt innan ekonomiskt stöd för personlig assistans betalas ut. Handläggaren bör även informera den enskilde och/eller dennes företrädare om möjligheten att ta kontakt med IVO för att kontrollera om det finns anmälningar mot bolaget

innan den enskilde tar ställning till om denne vill teckna avtal med bolaget.

Om en stadsdelsnämnd har kännedom om att en assistansanordnare anses olämplig att bedriva verksamhet

En stadsdelsnämnd kan ibland ha kännedom om att en assistansanordnare av olika anledningar anses olämplig att bedriva verksamhet. I förslaget till riktlinjer anges att handläggaren i en sådan situation kan informera den enskilde om att denne själv kan kontrollera med IVO om det finns anmälningar på assistansanordnaren. Det kan även finnas anledning för stadsdelsnämnden att göra fördjupade kontroller. Stadsdelsnämnden har även möjlighet att besluta att neka utbetalning direkt till anordnaren och istället betala ersättningen direkt till den enskilde.

Om anordnaren inte har tillstånd

Kommunen kan enligt 9 d § LSS neka utbetalning av ersättning till ett assistansbolag utan giltigt tillstånd, även i fall där utbetalningen går genom den som är assistansberättigad. För assistans som har utförts utan tillstånd lämnas dock ekonomiskt stöd enligt 9 § 2 LSS om verksamheten har haft tillstånd under avtalstiden och assistansen har utförts senast två veckor efter den dag då den assistansberättigade underrättades om att tillståndet har upphört att gälla, eller det finns särskilda skäl.

I riktlinjerna tydliggörs att beslut om att inte betala ut ekonomisk ersättning för personlig assistans med stöd av 9 d § LSS andra stycket bör föregås av en utredning med syfte att utreda om det ändå finns skäl att enligt tredje stycket betala ut ersättning.

I riktlinjerna tydliggörs att när stadsdelsnämnden har fått information från IVO om att ett tillstånd har dragits in ska handläggaren informera den assistansberättigade om detta så att denne kan byta anordnare alternativt anställa sina egna assistenter. Det är även av stor vikt att handläggaren kontrollerar om assistansanordnaren har överklagat IVOs beslut och fått inhibition.

Om den enskilde byter till en annan privat anordnare alternativt väljer att anordna sin egen assistans kan det finnas skäl för stadsdelsnämnden att vara uppmärksam på om ansvariga personer som varit knutna till den tidigare anordnaren fortfarande arbetar kvar i anslutning till den enskilde, till exempel genom konsultverksamhet eller i ledningen i det nya assistansbolaget.

Möjlighet att neka eller stoppa utbetalning direkt till anordnaren

Om den enskilde inte själv vill hantera den ekonomiska ersättningen kan denne begära att utbetalning ska göras direkt till anordnaren. I förslaget till riktlinjer föreslås att en sådan begäran till staden ska vara skriftlig och att det ska finnas ett avtal om personlig assistans mellan den enskilde och den valda assistansanordnaren.

Möjligheten att välja att utbetalning sker direkt till anordnaren kan underlätta för den enskilde och i förslaget till riktlinjer föreslås därför att huvudprincipen ska vara att den enskildes begäran godtas. Det tydliggörs dock att det inte finns någon skyldighet för kommunen att bevilja en sådan begäran. Om stadsdelsnämnden bedömer att anordnaren inte är lämplig att ta emot utbetalningar av ekonomisk ersättning direkt från kommunen kan sådan begäran nekas eller stoppas.

I förslaget till riktlinjer anges exempel på när det kan finnas anledning att inte betala ersättning direkt till anordnaren. En individuell bedömning får dock göras i det enskilda fallet.

Uppföljning

Insatsen personlig assistans möjliggör i stor utsträckning för den enskilde att bestämma när, hur och var assistansen ska utföras. I förslaget till riktlinjer framhålls vikten av att handläggaren ändå följer upp hur beviljad assistans används för att säkerställa att den enskilde har ett fortsatt behov av det stöd som insatsen är beviljad för. Vid en sådan uppföljning kan handläggaren stämma av om det skett förändringar i de förhållanden som legat till grund för beslutet. Vid en uppföljning kan även en avstämning gällande hur redovisning av tid sköts göras. Antal uppföljningar under en beslutsperiod kan variera beroende på beslutets längd. En bedömning får göras i varje enskilt fall.

Väsentliga förändringar

I förslaget till riktlinjer anges att om handläggaren får information om väsentliga förändringar av de omständigheter som har legat till grund för beslutet kan det finnas skäl att ta ställning till om pågående beslut ska ändras. Om handläggaren gör bedömningen att det kan finnas anledning att ändra beslutet ska en ny utredning startas. Den enskilde ska också informeras om att stadsdelsnämnden beslutat att starta en ny utredning. I förslaget till riktlinjer ges exempel på väsentliga förändringar som skulle kunna vara grund för ändring.

I LSS finns ingen bestämmelse om skyldighet för den enskilde att anmäla väsentliga förändringar. I samband med uppföljning kan handläggaren dock fråga den enskilde om eventuella förändrade behov. Om den enskilde vid en sådan uppföljning lämnar oriktiga uppgifter och det vid en ny bedömning fastställs att denne inte haft rätt till ersättning i den omfattning som ursprungsbeslutet avsåg har stadsdelsnämnden möjlighet att besluta om återbetalning av ekonomiskt stöd. I en sådan situation kan det finnas skäl att göra en anmälan om bidragsbrott.

Information till den enskilde

I förslaget till riktlinjer föreslås att om beslutet innehåller ett ändringsförbehåll där det framgår att det kan komma att ändras om det sker väsentliga förändringar i de förhållanden som legat till grund för beslutet bör handläggaren informera om att sådan avstämning kan komma att ske under beslutstiden.

Återbetalning av ekonomiskt stöd för personlig assistans

Kommunen får enligt 12 § LSS besluta om återbetalning av ekonomiskt stöd om den som erhållit stödet eller dennes ställföreträdare genom att lämna oriktiga uppgifter eller på annat sätt har förorsakat att det ekonomiska stödet har lämnats felaktigt eller med för högt belopp. Detsamma gäller om det ekonomiska stödet annars har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp och den som erhållit stödet eller dennes ställföreträdare skäligen borde ha insett detta. Den enskilde kan därmed bli återbetalningsskyldig om denne borde ha insett att utbetalningen var felaktig.

I förslaget till riktlinjer tydliggörs att det är stadsdelsnämnden som har bevisbördan vid beslut om återbetalning. Det är alltså stadsdelsnämnden som ska visa att det har skett en felaktig utbetalning. Stadsdelsnämnden ska också visa att den enskilde eller dennes ställföreträdare har förorsakat den felaktiga utbetalningen alternativt borde ha insett att ekonomiskt stöd lämnats felaktigt. I riktlinjerna ges exempel på situationer som kan föranleda utredning om återkrav enligt 12 § LSS.

Uppföljning av återkrav

I förslaget till riktlinjer föreslås att utgångspunkten ska vara att den enskilde eller dennes företrädare frivilligt betalar tillbaka felaktigt utbetald ekonomisk ersättning. Om betalning uteblir bör kontakt tas med den enskilde och/eller dennes företrädare för att diskutera varför återbetalningen har uteblivit. Om den enskilde inte frivilligt betalar sitt återkrav kan stadsdelsnämnden vända sig direkt till kronofogdemyndigheten för verkställighet. Om den enskilde överklagar stadsdelsnämndens beslut om återbetalning ska stadsdelsnämnden invänta att domen vunnit laga kraft innan kontakt tas med kronofogdemyndigheten.

Stadens basansvar vid vakanser orsakade av sjukdom

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har tagit fram ett förslag på hur kommuner och privata utförare kan hantera sjuklönefrågan inom personlig assistans. I förslaget till riktlinjer rekommenderas att stadsdelsnämnderna följer SKRs förslag. Vid misstanke om fusk och oegentligheter i ett assistansärende kan det dock finnas skäl att göra fördjupade kontroller. Detta kan innebära att stadsdelsnämnden begär in ytterligare underlag än det som finns uppräknat i SKRs förslag.

***Retroaktiv ersättning för assistans som beviljats i avvaktan på
Försäkringskassans utredning***

Försäkringskassan gör bara direktutbetalningar till kommunerna av retroaktivt beviljad assistansersättning i de fall personlig assistans verkställts av kommunen i egen regi. I andra fall sker utbetalningen av den retroaktivt beviljade assistansersättningen till den enskilde eller anordnaren, trots att kommunen redan ersatt kostnaderna för assistansen.

I förslaget till riktlinjer tydliggörs att om den enskilde får retroaktiv ersättning från Försäkringskassan för tid som stadsdelsnämnden redan betalat ut ersättning är det av stor vikt att stadsdelsnämnden begär att denna ersättning återbetalas. För att underlätta samarbete i dessa situationer och tydliggöra förutsättningarna har socialförvaltningen i samråd med stadens juridiska avdelning tagit fram en rutin rörande återbetalning som anordnaren eller den enskilde ombuds skriva under.

Sekretess

I den här delen av riktlinjerna redogörs för bestämmelser om uppgiftsskyldighet, möjlighet att inhämta uppgifter, nödvändigt utlämnande, uppgifter om vissa begångna brott, förundersökningssekretess hos socialtjänsten, partsinsyn hos socialtjänsten samt sekretess för att skydda anmälaren. Vidare tydliggörs att uppgifter om privata anordnare inte omfattas av socialtjänstsekretessen och att stadsdelsnämnderna därför har möjlighet att informera varandra när det finns kännedom om en oseriös anordnare så länge den enskildes identitet inte röjs.

***Sekretess mellan en stadsdelsnämnd och
Överförmyndarförvaltningen***

Det finns ingenting som hindrar att en ställföreträdare samtidigt arbetar som personlig assistent. Om en assistansberättigad som är beviljad personlig assistans har en god man eller förvaltare, och det ingår i ställföreträdarens uppgifter att bevaka rätt och/eller sörja för person, ska ställföreträdaren bevaka att assistansen är av god kvalitet. Ställföreträdaren ska i dessa fall också bevaka att den enskilde får assistans i den omfattning som stadsdelsnämnden har beviljat. Det kan även ligga i ställföreträdarens ansvar att intyga att den tidsredovisning som lämnas till stadsdelsnämnden är riktig.

Enligt 16 kap. 10 § Föräldrabalken (FB) är socialnämnder och andra myndigheter skyldiga att på begäran lämna de uppgifter som behövs för överförmyndarens tillsynsverksamhet.

I förslaget till riktlinjer tydliggörs att det är viktigt att beakta att även om stadsdelsnämnden kan vara skyldig att lämna uppgifter på överförmyndarförvaltningens begäran, så får den inte lämna ut uppgifterna på eget initiativ med stöd av 10 kap. 28 § OSL och 16

kap. 10 FB. Överförmyndarförvaltningen måste därmed begära att uppgifterna ska lämnas ut för att 10 kap. 28 § OSL och 16 kap. 10 § FB ska få användas.

Av 15 § 6 LSS framgår att kommunen ska anmäla till överförmyndaren om den enskilde kan antas behöva förmyndare, förvaltare eller god man alternativt att ett förmynderskap, förvaltarskap eller godmanskap bör kunna upphöra. När en sådan anmälan inkommit har överförmyndarförvaltningen i sin tur möjlighet att begära att stadsdelsnämnden lämnar ut de uppgifter som ligger till grund för anmälan. Socialtjänsten har inte någon tillsynsfunktion när det gäller gode män och förvaltare men om ställföreträdaren inte fullgör sitt uppdrag kan det finnas behov av att anmäla till överförmyndaren att den enskilde behöver en ny företrädare. Rättsläget är dock oklart gällande om bestämmelsen enligt 15 § 6 LSS möjliggör detta.

Anmälningar och/eller underrättelser till andra myndigheter

I detta avsnitt redogörs för hur anmälningar och/eller underrättelser till andra myndigheter så som Försäkringskassan, IVO, Skatteverket och polisen kan gå till. I förslaget till riktlinjer tydliggörs att handläggaren alltid bör undvika att skicka in en anmälan eller underrättelse via e-post om den innehåller uppgifter som omfattas av sekretess. Anmälan eller underrättelsen kan i sådana fall skickas per post eller överlämnas muntligen.

Kommunen är skyldig att göra en polisanmälan enligt 6 § bidragsbrottslagen (2007:612) om det finns misstanke om bidragsbrott.

I förslaget till riktlinjer tydliggörs att för att det enligt bidragsbrottslagen ska vara straffbart att underlåta att anmäla ändrade förhållanden krävs att en sådan skyldighet följer av lag eller förordning. Någon sådan bestämmelse finns inte i LSS och det kan därmed aldrig bli aktuellt för en stadsdelsnämnd att göra en polisanmälan på grund av att den enskilde inte anmält ändrade förhållanden.

Av förarbetena framgår att anmälan bör ske när det finns en välgrundad anledning att anta att brott har begåtts. Det framgår vidare att en preliminär bedömning av om det föreligger uppsåt eller grov oaktsamhet bör göras. Någon bedömning av om den bevisning som finns är tillräcklig för lagföring ska inte göras av kommunen (prop. 2006/07:80 s. 99).

I förslaget till riktlinjer tydliggörs att om stadsdelsnämnden gör bedömningen att en enskild, dennes företrädare eller en assistansanordnare medvetet eller av grov oaktsamhet lämnat en oriktig uppgift *och därmed förorsakat* en felaktig utbetalning eller

en risk för felaktig utbetalning finns det anledning att anta att ett brott har begåtts.

I många fall har den enskilde en god man, förvaltare eller ett juridiskt ombud som företräder den enskilde i ett assistansärende. I dessa fall är det inte alltid självklart vem det är som lämnat oriktiga uppgifter.

I förslaget till riktlinjer tydliggörs att en bedömning behöver göras i varje enskilt fall och att handläggare och/eller chef kan behöva samråda med polis eller åklagare i dessa ärenden.

Vidare tydliggörs att i en sådan situation ska den information som lämnas till polis eller åklagare vara avidentifierad. I bedömningen behöver hänsyn tas till vem det är som har lämnat de felaktiga uppgifterna, vad som ingår i företrädarens eller ombudets uppdrag samt vilken information som har lämnats personerna emellan. Vem som polisanmäls beror på personens medverkan i de felaktiga uppgifterna.

I förslaget till riktlinjer tydliggörs att en polisanmälan ska omfatta ett skadeståndsyrkande där skadeståndet motsvarar det belopp som har betalats ut felaktigt. Skadeståndskrav kan dock inte framställas om den felaktiga utbetalningen är återbetald efter beslut om återkrav eller reglerad på annat sätt, eller om det avser ett farebrott eftersom stadsdelsnämnden då inte lidit någon ekonomisk skada. Om tingsrätten dömer ut skadestånd kan stadsdelsnämnden ansöka om verkställighet hos Kronofogdemyndigheten.

Det finns omständigheter när en förundersökning inte behöver inledas eller kan läggas ner. I förslaget till riktlinjer tydliggörs att om det finns skäl för det kan stadsdelsnämnden begära överprövning av polisens eller åklagarmyndighetens beslut om att inte inleda eller lägga ner förundersökning.

I förslaget till riktlinjer tydliggörs att om en person vill ta del av polisanmälan eller andra handlingar som rör brott hos socialtjänsten ska stadsdelsnämnden undersöka om det råder förundersökningssekretess. Om det råder förundersökningssekretess ska detta tas i beaktande vid bedömningen av om handlingarna kan lämnas ut. Om stadsdelsnämnden gör bedömningen att handlingar inte kan lämnas ut kan begäran nekas med hänvisning till rådande förundersökningssekretess. Det tydliggörs i riktlinjerna att den enskilde i dessa fall ska informeras om möjligheten att få ett överklagningsbart beslut.

I förslaget till riktlinjer tydliggörs att om åklagarmyndigheten begär ut handlingar i ett assistansärende behöver stadsdelsnämnden pröva om det kan lämnas ut utifrån gällande sekretessbestämmelser.

I förslaget till riktlinjer redogörs för domstolens arbete, en handläggares skyldighet att vittna vid rättegång samt en stadsdelsnämnds möjlighet att ansöka om verkställighet rörande skadestånd när en dom vunnit laga kraft.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor i samråd med stadens juridiska avdelning. Samtliga stadsdelsnämnder har fått förslaget till riktlinjer för synpunkter den 30 maj 2023. Socialnämndens råd för funktionshinderfrågor har informerats om arbetet med framtagandet av riktlinjerna den 24 augusti 2023. Rådet har vidare fått förslaget till reviderade riktlinjer i sin helhet för synpunkter den 1 september 2023. Inlämnade synpunkter har beaktats. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 15 november 2023. Socialnämndens råd för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 16 november 2023.

Jämställdhetsanalys

Inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning finns en överrepresentation av män när det gäller beviljade insatser enligt LSS. En förklaring till könsskillnaderna kan vara skillnader i förekomst av olika diagnoser vilket Socialstyrelsen konstaterat i *lägesrapport 2022 avseende insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning*.³

I staden var andelen pojkar eller män som fick stöd enligt LSS högre än andelen flickor eller kvinnor i alla åldersgrupper utom 65 år och äldre år 2022. Fler män än kvinnor erhåller personlig assistans. Av de som hade ett verkställt beslut om personlig assistans enligt 9 § 2 LSS i Stockholm under 2022 var 47 procent kvinnor och 53 procent män. Av de personer som erhöll personlig assistans enligt SFB i Stockholm under 2022 var 44 procent kvinnor och 56 procent män.

Av Myndigheten för delaktighets (MFD) rapport *Våld mot personer med funktionsnedsättning* framgår att det finns en tydlig koppling mellan funktionsnedsättning och utsatthet för fysiskt, psykiskt och sexuellt våld både i barndomen och i vuxen ålder. Överlag är riskökningen mer markant för kvinnor med funktionsnedsättning jämfört med män med funktionsnedsättning. Av MFD:s rapport framgår att bristande tillgång till och brister i utförandet av stödinsatser kan vara orsaker som stänger ute personer som är beroende av god tillgänglighet och som indirekt kan leda till att våld och övergrepp osynliggörs. En utebliven stödinsats kan till exempel leda till att en person blir isolerad, vilket försvårar insyn. Isolering

kan också bero på små sociala nätverk eller på att närstående eller personal i olika insatser inte hjälper personen ut i andra kontakter med samhället⁴.

En av de huvudtyper av assistansbedrägerier som beskrivs av Åklagarmyndigheten är ”utnyttjandefallet” där brukaren i regel har en reell funktionsnedsättning och ett hjälpbehov, men används som ett brottsverktyg för att få assistansersättning. Detta möjliggörs genom att brukaren inte får den assistans som denne har rätt till samtidigt som till exempel assistansanordnaren vilseleder Försäkringskassan eller kommunen att felaktigt betala ut assistansersättning.

Förvaltningen bedömer att ärendet är könsneutralt i förhållande till de kontroller och bedömningar som beskrivs i riktlinjerna. Fler män än kvinnor kommer dock beröras av förändringarna eftersom det är fler män som har personlig assistans. Riktlinjerna avser anvisningar om hur stadsdelsnämnderna ska agera i individärenden vid utredning, uppföljning och kontroll inom den personliga assistansen. Riktlinjerna ska ge stöd och vägledning i det praktiska arbetet med att tolka lagstiftningen i de individuella bedömningar som alltid ska göras. Förslaget till riktlinjer bedöms således i sig inte ha någon påverkan på förhållandet mellan kön eller jämställdhet. Det kan dock, ur jämställdhetssynpunkt, vara en fördel att förutsättningarna för utredning och kontroll tydliggörs. Med en tydligare uppföljning förbättras också möjligheten att följa upp antal anmälningar till IVO och polis utifrån kön.

Konsekvenser för personer med funktionsnedsättning

Socialnämndens råd för funktionshinderfrågor har framfört att det ställer sig positivt till alla åtgärder som kan leda till att kriminellt agerande inom assistansverksamheten kan begränsas och helst helt stoppas. Vid misstanke om kriminellt utnyttjande är det dock, enligt rådet, viktigt att staden har en tydlig skiljelinje i synen på vad som kan anses vara kriminellt utnyttjande. Rådet anser att även i de fall inlämnade underlag är oriktiga, behöver staden betänka om detta kan vara en funktion av missförstånd, slarv, okunskap eller en funktionsnedsättning. Rådet för funktionshinderfrågor anser att det är viktigt att staden med föreslagna riktlinjer inte samtidigt medverkar till att brukare börjar tveka till att söka det stöd man enligt lag har rätt till. Den enskilde brukaren och stadens handläggare kan ha olika uppfattning om behovet av stöd, och omfattningen på detta. Något som inte i sig gör brukaren eller den som bistår brukaren med assistans till kriminell. Riktlinjerna får enligt rådet inte leda till att anmälningar görs slentrianmässigt.

Förvaltningen delar rådets synpunkter gällande att det kan finnas en risk för att enskilda brukare kan känna en oro över att bli felaktigt anklagade eller för att bli återbetalningsskyldiga. Förvaltningen vill dock tydliggöra att riktlinjerna utgår från redan gällande praxis och lagar och att syftet med riktlinjerna är att så långt det är möjligt säkerställa att det blir rätt från början för att motverka att enskilda brukare blir återbetalningsskyldiga. Utifrån likställighetsprincipen är det viktigt att staden har gemensamma arbetssätt och rutiner i handläggningen av assistansärenden och att handläggare och chefer såväl som enskilda brukare och/eller företrädare har god kännedom om vilka rättigheter och skyldigheter som följer med ett beslut om personlig assistans. Detta är något som riktlinjerna tillsammans med ett tydligt och anpassat informationsmaterial kan bidra till.

Konsekvenser för stadsdelsnämnderna

Förvaltningens bedömning är att riktlinjerna utgör ett stöd för stadsdelsnämnderna genom hela handlägningsprocessen. Hanteringen kan dock komma att innebära utökade administrativa arbetsuppgifter vilka kan vara tidskrävande. Det rör framförallt kontroll av tidrapporter och andra underlag som krävs för att stadsdelsnämnderna ska kunna bedöma om assistans har utförts i den omfattning som fakturan avser. Även sådana fördjupade kontroller som vid behov kan behöva vidtas kan innebära ökad administration. Det kan utifrån detta finnas behov för respektive stadsdelsnämnd att se över hur den egna handläggningen av personlig assistans är organiserad och om det finns behov av andra funktioner än de man har idag.

Konsekvenser för barn

Föreslagna riktlinjer för att motverka felaktiga utbetalningar inom den personliga assistansen berör barn med funktionsnedsättning som har behov av personlig assistans. Det kan också beröra barn som har en vårdnadshavare, förälder eller annan nära anhörig som har behov av personlig assistans. Det kan både handla om barn som idag har ett behov av personlig assistans eller barn som i framtiden kommer ha ett behov av personlig assistans. På samma sätt kan det handla om barn som har en vårdnadshavare, förälder eller annan anhörig som har behov av personlig assistans idag eller som kommer ha behov av personlig assistans i framtiden.

Förvaltningens bedömning är att barns rätt till fysisk och psykisk hälsa samt rätt till skydd och omvårdnad kan påverkas positivt av att kommunfullmäktige antar riktlinjer om att motverka felaktiga utbetalningar inom den personliga assistansen eftersom dessa förväntas bidra till att eventuella oegentligheter uppmärksammas i större utsträckning. Riktlinjerna får dock inte leda till att personer som har behov av insatsen avstår från att ansöka. Om barnets vårdnadshavare avstår från att ansöka om insats för sin egen eller

för sitt barns räkning trots att det finns ett stödbehov skulle detta kunna ha en negativ inverkan för berörda barn.

När det gäller barns rätt till integritet är det förvaltningens bedömning att denna kan påverkas genom de kontroller och uppföljningsmetoder som föreslås. Det gäller både barn som själva har behov av assistans och barn som har en förälder eller annan anhörig som har behov av assistans. Sådana kontroller kan samtidigt bidra till att upptäcka oegentligheter som gör att barn far illa.

Förvaltningens sammantagna bedömning är att det inte är möjligt att fastställa exakt vad som är barnets bästa. Ett beslut kan vara positivt för några barn men negativt för andra beroende på den specifika situation barnet befinner sig i. Då riktlinjerna avser anvisningar om hur stadsdelsnämnderna ska agera i individärenden där barn kan påverkas antingen direkt eller indirekt har det bedömts vara av stor vikt att i förslaget till riktlinjer tydliggöra vikten av att värna om den enskildes integritet vid utredning, uppföljning och kontroll inom den personliga assistansen samt att de bestämmelser i LSS som svarar mot barnkonventionen ska beaktas.

Enligt artikel 3.1 i barnkonventionen "ska vid alla åtgärder som rör barn i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa". I LSS finns bestämmelser som svarar mot barnkonventionen. Kommunfullmäktige i Stockholms stad har antagit program för barns rättigheter och inflytande. Utöver programmet finns även ett stödmaterial för att pröva barnets bästa samt stödmaterial för barnrättsperspektiv inom socialtjänsten. Förvaltningens bedömning är utifrån detta att en individuell prövning av barnets bästa kommer att genomföras i varje enskilt ärende där föreslagna riktlinjer tillämpas, oavsett om barn påverkas direkt eller indirekt. Den sammantagna bedömningen är därmed att ett beslut om att anta föreslagna riktlinjer i sig inte står i strid med barns bästa.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Den personliga assistansen är en av de mest betydelsefulla insatserna för personer med omfattande funktionsnedsättning som tillkom genom lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Insatsen är viktig för den enskilde och det finns många engagerade och seriösa anordnare av assistans. Det har dock under många år framkommit att det också förekommer oseriösa anordnare och felaktiga utbetalningar inom den personliga assistansen.

I Stockholms stad är det respektive stadsdelsnämnd som ansvarar för handläggning av personlig assistans. Storleken på enheterna som handlägger insatser för personer med funktionsnedsättning varierar liksom hur handläggningen av personlig assistans är organiserad. Även antal aktuella assistansärenden varierar mellan

stadsdelsnämnderna. Detta gör att erfarenheten av att handlägga personlig assistans varierar mellan stadens handläggare. Arbetet med att upptäcka och utreda felaktigheter och misstänkt fusk inom den personliga assistansen ligger på varje enskild stadsdelsnämnd och det saknas gemensamma rutiner för hur detta arbete kan utformas och genomföras. Mot bakgrund av detta är det förvaltningens sammantagna bedömning att det finns ett behov av stadsövergripande riktlinjer som kan vara ett stöd i stadsdelsnämndernas arbete med att motverka felaktiga utbetalningar. Det är enligt förvaltningen av stor vikt att detta arbete så långt det är möjligt genomförs på samma sätt oberoende av vilken stadsdelsnämnd som ansvarar för ärendet. Den handlingsplan som beslutats av socialnämnden visar att det finns ett behov av att tydliggöra vilka befogenheter en kommun har att kontrollera och utreda eventuellt felaktiga utbetalningar inom den personliga assistansen. Vidare framgår att det kan finnas behov av att föra statistik över antalet anmälningar som görs till bland annat IVO och Polismyndigheten för att få en bild av hur vanligt förekommande problematiken med fusk och oegentligheter inom den personliga assistansen är.

Det är viktigt att det finns gemensamma rutiner för utbetalning och kontroller i Stockholms stad. Detta är framför allt viktigt för likställigheten i staden men även för att, så långt det är möjligt, förhindra brott och felaktiga utbetalningar inom den personliga assistansen. Förvaltningens bedömning är att kontroller behöver vara en naturlig del av handlägningsprocessen för att så långt det är möjligt säkerställa att det blir rätt från början. Att staden har fungerande rutiner för att upptäcka och motverka fusk och brottslighet får dock inte leda till att alla som har personlig assistans misstänkliggörs vilket framhålls i förslaget till riktlinjer. Stadsdelsförvaltningarna måste dock vara uppmärksamma på att det kan förekomma oseriösa anordnare och oegentligheter inom assistansen. Valfärdsbrott riskerar inte bara att påverka staden ekonomiskt. Det kan även handla om att enskilda brukare drabbas genom att de inte får den hjälp de behöver eller att det stöd de får inte är av god kvalitet.

Felaktiga utbetalningar behöver inte alltid bero på brottslighet eller medvetet fusk utan kan också handla om faktiska misstag i rapportering, bristande kunskap hos enskilda brukare och/eller företrädare samt brister i handlägningsprocessen. Förvaltningen bedömer därför att det är viktigt att enskilda brukare och företrädare får tydlig och likvärdig information om vilka rättigheter, men även skyldigheter, som finns kopplat till personlig assistans.

Som en del i arbetet med att motverka valfärdsbrott i staden är det förvaltningens bedömning att information om oseriösa anordnare

behöver samordnas mellan stadsdelsnämnderna. Det är angeläget med samordning i staden så att misstanke om brist i en stadsdelsnämnd kan göras känd även i andra stadsdelsnämnder. Förvaltningen föreslår därför att om en stadsdelsnämnd har gjort en polisanmälan eller en anmälan till IVO ska denna information delas till övriga stadsdelsnämnder via socialnämnden genom socialförvaltningen.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden ges i uppdrag att utarbeta anvisningar för hur informationsdelningen ska gå till. Om socialförvaltningen samordnar informationen möjliggör det för staden att föra statistik över antal polisanmälningar och anmälningar till IVO kopplat till felaktiga utbetalningar och välfärdsbrott.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förslaget till riktlinjer för att motverka felaktiga utbetalningar inom den personliga assistansen och överlämnar det till kommunstyrelsen för behandling i kommunfullmäktige.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Riktlinjer för att motverka felaktiga utbetalningar inom personlig assistans

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2023-11-09
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2023-11-08